

Oponentský posudek dizertační práce

Název: Právní ochrana životního prostředí a lidského zdraví před účinky vybraných fyzikálních faktorů

Autorka: Mgr. Lucie Pokorná

Školitel: prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc.

Datum odevzdání: květen 2013

Ochrana životního prostředí a lidského zdraví představují oblasti, které jsou velmi úzce spjaté, vzájemně se podmiňují a ovlivňují. Obdobný závěr lze učinit i ve vztahu k jejich právním úpravám. Ochrana životního prostředí a jeho právní úprava v řadě oblastí do značné míry navazuje na ochranu lidského zdraví a rozšiřuje antropocentrický přístup posledně jmenované oblasti o další aspekty a širší zaměření. Téma, které si autorka posuzované práce zvolila, je zaměřena na rizika, která byla dosud vnímána především z hlediska antropocentrického a jejich význam pro životní prostředí jako takové byl do značné míry opomíjen. Je to dáno jistě i tím, že ani samotná ochrana lidského zdraví není ve vztahu ke zkoumaným rizikům dořešena a pozornost je tak primárně zaměřena především tímto směrem.

Z výše uvedeného plyne, že autorka si pro svoji práci zvolila téma, které je z podstatné části velmi potřebné. Jeho význam plyne jednak z naznačených mezer v pojetí právní úpravy a dále pak z aktuální neuspokojivé situace *de facto*, kdy významné části lidské populace jsou vystavovány řadě negativních vlivů v rozsahu, který nelze hodnotit jinak než negativně. Autorka mezi východiska své práce zahrнула rovněž i roztržitost právní úpravy a zaměřila se na možnosti sjednocení právní úpravy *de lege ferenda*. Mezi vlivy, jejichž právní úpravu podrobuje zkoumání, zahrnuje hluk, vibrace a záření. V posledně jmenovaném případě se zaměřuje především na záření neionizující, ovšem na řadě míst je zájem rozšířen i o záření ionizující. Takový postup je pochopitelný a logický. Ionizující záření představuje ze své povahy velmi významný zdroj ohrožení lidského zdraví a životního prostředí a tomu odpovídá i vývoj a rozsah právní úpravy v této oblasti. Její principy a využívané nástroje mohou sloužit jako významný inspirační zdroj i v ostatních oblastech.

Práce je zpracována v rozsahu 182 stran samotného textu rozděleného, mimo úvod a závěr, do 10 základních kapitol. Text doplňují předepsané přílohy. Po formální stránce je práce na poměrně dobré úrovni a to jak po jazykové, tak po formální stránce. Občasným překlepům či podobným drobným formálními chybám se lze vyhnout jen velmi těžko a kvalitu práce nijak nesnižují. Jedinou výhradu k formálním aspektům práce tak mám ke způsobu opakovaných citací jednotlivých děl. Autorka velmi často neuvádí čísla stran citovaných děl a ztěžuje

tak čtenáři práci se zdroji, ze kterých čerpala. Ani tento nedostatek ale není natolik závažný, aby práci formální stránce diskvalifikoval.

Po obsahové stránce je práce rozdělena do několika základních celků. První zahrnuje uvedení do věcných aspektů dané problematiky (kapitola 2.). Autorka zde nastiňuje povahu jednotlivých fyzikálních faktorů, jejich zdrojů a aktuální stav ovlivnění lidské společnosti a prostředí vůbec. Uvedené informace jsou pro pochopení právní úpravy nezbytné. Povaha jednotlivých zdrojů je značně odlišná, a to jak ve vztahu k jednotlivým fyzikálním faktorům, tak mezi nimi. I zde lze ale najít významné společné prvky (především v případě hluku a vibrací). Druhou významnou skutečností, kterou je třeba si uvědomit je specifická povaha „znečištění“ (opět zejména u hluku a vibrací), kdy emisní stav a imisní stav nelze oddělovat, na rozdíl např. od klasického znečišťování ovzduší či vod, kde imise v prostředí přetrvávají i po ukončení znečišťující činnosti.

Do úvodního celku práce lze zahrnout i kapitoly 3. a 4., věnované postupně vývoji právní úpravy a charakteristice jednotlivých druhů pramenů právní úpravy, včetně jejich principů. Ohledně vývoje právní úpravy autorka poukazuje na jeho nevyváženost, především na mezinárodní úrovni. Ionizujícímu záření je zde z pochopitelných důvodů věnována značná pozornost, zatímco regulace ostatních faktorů téměř chybí. Na vnitrostátní úrovni je situace odlišná a autorka nastínila vývoj jak v soukromoprávní, tak veřejnoprávní oblasti. Výhradu mám ke 4. kapitole, která na mne působí poněkud nevyrovnaným dojmem. Autorka obecně vymezuje základní druhy pramenů práva a uvádí jejich příklady. Znalost teoretického vymezení jejich povahy je předpokladem pro jejich analýzu v konkrétním případě, ale základní poučky zde není nutné uvádět (např. str. 54 druhy podzákonných právních předpisů apod.). Naopak zde postrádám úplné vymezení okruhu pramenů, ze kterých autorka vychází v následujících kapitolách. Větší pozornost mohla být rovněž věnována rozboru specifických principů (str. 64) vážících se k ionizujícímu záření a možnostem jejich uplatnění v ostatních oblastech právní úpravy.

Jádrem práce jsou kapitoly 5. až 8., ve kterých autorka postupně rozebírá evropskou a českou vnitrostátní právní úpravu. Zvolený přístup je velmi komplexní. Rozbor zahrnuje jak obecná právní východiska ochrany životního prostředí a lidského zdraví, tak specifickou úpravu ochrany před fyzikálními faktory. V této oblasti autorka, v souladu s cíli práce, zvolila v případě veřejnoprávní regulace členění vycházející z kategorizace využívaných nástrojů. Připomínku mám nikoliv ke zpracování dílčích kapitol, ale spíše k systematice jejich řazení. Již na závěr kapitoly o unijním právu autorka zařadila srovnání s českými právními nástroji, když podrobný výklad k českému právu je obsažen až v následujících kapitolách. Obdobně lze mít výhradu i k řazení kapitoly věnované srovnání české a zahraničních úprav. Ačkoliv obsah kapitoly lze jedinečně uvítat, srovnání s českou právní úpravou by mělo především sloužit jako východisko pro závěry o její efektivnosti a pro potenciální úvahy *de lege ferenda*.

Autorka do své práce takové úvahy zařadila, a to v poměrně značném rozsahu, byť zejména pro oblast ochrany před hlukem. Nástin možného vývoje (kapitola 10.) je vystavěn především na rozboru návrhu věcného záměru nového zákona o hluku. Právě zde by bylo žádoucí podrobit tento návrh i konfrontaci se zahraničními úpravami. Autorka tak místy i činí (odkazy na švýcarskou či britskou právní úpravu), ovšem v systému práce tento výklad *de lege ferenda* komplexnímu srovnání platné právní úpravy se zahraničními úpravami předchází (kapitola 11.).

Závěr: Přes výše uvedené výhrady, které se dotýkají pouze dílčích aspektů, považuji dizertační práci Mgr. Lucie Pokorné za zdařilou a **doporučuji ji k ústní obhajobě**. Autorka dle mého názoru prokázala velmi dobrou znalost zvolené problematiky posuzovaná práce nabízí jednak komplexní rozbor platné právní úpravy, tak její kritické hodnocení a závěry vymezující možné směry *de lege ferenda*. V rámci ústní obhajoby by se autorka měla vyjádřit k výše uvedeným výhradám a nastítnit své představy ohledně podoby případné kodifikace české právní úpravy.

V Praze dne 23. června 2013

JUDr. Michal Sobotka, Ph.D.
oponent